

Економіка та управління підприємствами

УДК 658.15

Ротар Анна Євгенівна

*студентка кафедри публічних, корпоративних фінансів та
фінансового посередництва*

Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Ротарь Анна Евгеньевна

*студентка кафедры общественных, корпоративных финансов и
финансового посредничества*

Черновицкого национального университета имени Юрия Федьковича

Rotar Anna

Student of the

Department of Public, Corporate Finance and

Financial Intermediation of the

Yuriy Fedkovich Chernivtsi National University

Науковий керівник:

Гаватюк Людмила Станіславівна

кандидат економічних наук,

асистент кафедри публічних, корпоративних фінансів та

фінансового посередництва

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Научный руководитель:

Гаватюк Людмила Станиславовна

кандидат экономических наук,

ассистент кафедры общественных, корпоративных финансов и

финансового посредничества

Черновицкий национальный университет имени Юрия Федьковича

Scientific director:

Gavatyuk Lyudmila

Candidate of Economic Sciences,

Assistant of the Department of Public, Corporate Finance and

Financial Intermediation

Yuriy Fedkovich Chernivtsi National University

**ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В
УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ
ФИНАНСОВЫЙ АНАЛИЗ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ В
УСЛОВИЯХ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ НЕСТАБИЛЬНОСТИ
FINANCIAL ANALYSIS OF ACTIVITY OF THE ENTERPRISE IN
CONDITIONS OF ECONOMIC INSTABILITY**

Анотація. Необхідним етапом під час розробки планів та прогнозів подальшого оздоровлення підприємства є аналіз фінансового стану.

У статті розглянута діяльність підприємства в умовах економічної нестабільності, яка існує на території України. Виявлено основні недоліки фінансового аналізу, що є необхідною складовою апарату управління та запропоновано подальші шляхи їх усунення.

Ключові слова: фінансовий аналіз, платоспроможність, економічна нестабільність, фінансовий стан підприємства.

Аннотация. Необходимым этапом при разработке планов и прогнозов дальнейшего оздоровления предприятия является анализ финансового состояния.

В статье рассмотрена деятельность предприятия в условиях экономической нестабильности, которая существует на территории Украины. Выявлены основные недостатки финансового анализа, является необходимой составляющей аппарата управления и предложены

дальнейшие пути их устранения.

Ключевые слова: *финансовый анализ, платежеспособность, экономическая нестабильность, финансовое состояние предприятия.*

Summary. *A necessary stage in the development of plans and forecasts for further improvement of the enterprise is an analysis of the financial condition.*

The article deals with the activities of the enterprise in the conditions of economic instability that exists on territory of Ukraine. The main disadvantages of financial analysis, which is a necessary component of the control apparatus, are revealed, and further ways of their elimination are proposed.

Key words: *financial analysis, solvency, economic instability, financial condition of the enterprise.*

Постановка проблеми. Невиправдані ризики, непередбачені витрати, збитки підприємства в сучасних економічних відносинах за умов розвинутої всесвітньої кризи – ці поняття стали звичними для нас.

Підприємство, щоб не зазнати краху та завоювати лідируючі позиції на ринку, постійно повинне здійснювати систематичне забезпечення керівництва інформацією про поточний рівень фінансової стійкості та спроможність підприємства до подальшого розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Активно займалися вирішенням питань щодо оцінки фінансового стану підприємств зарубіжні та вітчизняні науковці і практики, зокрема: Багорова В.П., Баканова М.І., Бойчик І.М., Бугая В.З., Бутинця Ф.Ф., Єлейка Я.І., Івахненко В.М., Кандибко О.М. Коробова М.Я., Лапішко М.Л., Лахтіонової Л.А. та інші.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Дослідження та аналіз діяльності підприємства в умовах сучасної економічної нестабільності, виокремлення основних проблем які виникають в ході діяльності та визначення напрямків їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. Фінансовий аналіз – спосіб акумулювання, трансформації та використання зібраної інформації фінансового характеру, яка має на меті надання оцінки ретроспективному і перспективному фінансовому стану підприємства; розкриття ймовірних темпів розвитку господарства з позицій їх фінансового забезпечення; передбачення положення підприємства на ринку капіталу [1].

Метою діагностики фінансового стану підприємства є пошук резервів підвищення рентабельності виробництва і зміцнення комерційного розрахунку як основи стабільної роботи підприємства і виконання ним зобов'язань перед бюджетом, банком та іншими установами [3].

Основна роль економічної діагностики полягає у трьох основних функціях, які вона виконує. До них відносять: функцію оцінки (визначення стану функціонування об'єкта управління); діагностичну (виявлення можливих змін стану об'єкта); пошукову (визначення можливих заходів покращення або відновлення стану суб'єкта управління) [4].

Аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища господарства є основною структурною складовою фінансового аналізу. Однак такі важливі на перший погляд зовнішні економічні фактори, як потреба покупців в даній продукції, положення підприємства на ринку, ситуація на ринку капіталу та його діяльність на підприємстві, не беруть участь в розрахунку аналізу фінансової діяльності підприємства. Показники оцінки фінансового стану підприємства мають бути такими, щоб усі ті, хто пов'язаний із підприємством економічними відносинами, могли одержати відповідь на запитання, наскільки надійне підприємство як партнер у фінансовому відношенні, а отже, прийняти рішення про економічну доцільність продовження або встановлення таких відносин з підприємством. У кожного з партнерів підприємства - акціонерів, банків, податкових адміністрацій - свій критерій економічної доцільності. Тому й показники оцінки фінансового стану мають бути такими, щоб кожний партнер зміг зробити

вибір, виходячи з власних інтересів.

Проте в ході управління господарством виникає ряд проблем, таких як:

- періодичність проведення цього аналізу;
- відбір головних аналітичних показників задля виконання їх моніторингу;
- практичні в роботі форми подання результатів аналізу;
- ступінь розуміння, значень та додатків аналізу [2].

Істотною причиною кризового стану багатьох вітчизняних підприємств в умовах нестабільної економіки є неналежне виконання фінансовими службами покладених на них функцій, зокрема – відсутність фінансового планування (бюджетування) та аналізу, управління ризиками, роботи щодо оптимізації структури активів та пасивів тощо. Досить часто це зумовлене тим, що відповідальність за всю фінансову роботу на підприємстві покладається на бухгалтерію, а фінансові служби або взагалі відсутні, або їхні завдання є невизначеними. Також незадовільна робота фінансових служб проявляється в тому, що більшість вітчизняних підприємств є неплатоспроможними, оскільки наявних оборотних активів не вистачає для погашення поточних зобов'язань.

У таких умовах, на мій погляд, доцільно рекомендувати з метою подолання як проблем, пов'язаних із застосуванням методичних підходів, прийомів фінансового аналізу, так і покращення організації його здійснення суб'єктами господарювання[5, 6]:

- проводити декілька разів на рік оцінку найважливіших показників фінансового стану підприємства (індивідуальний підхід до визначення найголовніших показників);
- розробляти нові методи оцінки фінансового стану, а також способи покращення фінансового стану, підвищення платоспроможності і ліквідності, зокрема комплексного характеру;
- нормалізувати, стабілізувати, привести до міжнародних норм

фінансове та податкове законодавство;

- удосконалювати інформаційно-методичне забезпечення аналізу та уніфікувати методики форм фінансової звітності, що дозволить підвищити її аналітичні можливості та реальність оцінки майна;
- адаптувати закордонні методики аналізу фінансового стану, що на сьогоднішній день виступають основними у процесі його здійснення, до соціально-економічних умов та практики господарювання суб'єктів національного господарства;
- проводити методичні семінари для осіб, відповідальних за здійснення аналізу фінансового стану з метою формування мотиваційних аспектів його удосконалення та підвищення рівня кваліфікації тощо.

Висновки. Отже, прогнозування фінансового стану підприємства є основою для подальшого розвитку компанії, а в сучасних умовах нестабільності економічної ситуації в Україні дозволяє уникнути значних втрат та підвищити її конкурентоспроможність. Але варто пам'ятати, що прогнозування не дає можливість передбачити усі події, що відбуватимуться в навколишньому середовищі підприємства в майбутньому зі стовідсотковою точністю та не дає гарантії відсутності певного ступеня ризику. Таким чином, для кожного підприємства дуже важливо мати резерви та план виходу з кризового становища навіть при дуже сприятливих результатах прогнозу.

Література

1. Волощук Л.О. Финансовый анализ: [учебное пособие] / Л.А. Волощук, М.А. Юдин; под ред. С.В. Филипповой. – К.: КАФЕДРА, 2012. – 320 с.
2. Ползова В.М. Сучасні підходи до оцінки фінансового стану підприємства / В.М. Ползова // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – № 5. – Т. 2. – С. 78-83.

3. Приймак С. Управління вартістю підприємства в системі контролінгу / С. Приймак, О. Терещенко // Ринок цінних паперів України. – 2007. – № 1-2. – С. 53-60
4. Сметанюк О.А. Діагностика фінансового стану підприємства в системі антикризового управління: автореф. дис. канд. екон. наук; спец. 08.06.01 / Сметанюк О.А. – Хмельницький: Хмельницьк. нац. ун-т, 2006. – 20 с.
5. Стеців І.І. Проблеми формування інформації щодо фінансового стану підприємства / Стеців І.І., І.С. Пігура // Науковий вісник. - 2006. - № 16 – С.167-170.
6. Штефанич Д.А. Автореф. дис. канд. екон. наук: 08.06.04 / Д.А. Штефанич., О.Ю. Ніпіаліді; Терноп. акад. нар. господарства. – Т., 2002. – 20 с. – укр.